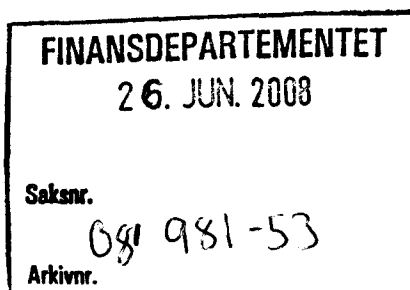


Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo



27.06.2008

Høring - NOU 2008: 7 Kulturmomsutvalget

NHO Reiseliv har gått igjennom utredningen til Kulturmomsutvalget, og har følgende overordnede kommentar:

En breddemodell med en sats på 8 prosent er akseptabel for bedrifter innen opplevelsessegmentet, slik utvalget foreslår. **Videre vil NHO Reiseliv på det sterkeste fraråde inndekningsforslaget på 25 prosent for de større bedriftene**, et forslag utvalget har kommet med i tråd med mandatet. Dette forslaget medfører ikke bare alvorlig resultattap, men vil for flere bedrifter kunne medføre kutt i virksomheten noe som kan medføre nedleggelse av enkelte bedrifter. Med tanke på opplevelsesbedriftenes posisjon som inndrager av besøkende, vil dette kunne undergrave ikke bare den enkelte bedrift, men reiselivet i hele regioner.

NHO Reiseliv har gjennomført en undersøkelse for å kunne vurdere konsekvensene for bedriftene som berøres av en eventuell endring i lovverket, og danne grunnlag for vårt høringssvar. Vår undersøkelse har vært gjennomført av Paveto Essens. Undersøkelsen omfatter fornøyelsesparker, opplevelsessentre, badeland og andre bedrifter som tilbyr aktiviteter. Bedriftene som inngår i undersøkelsen hadde i 2007:

- omsetning større enn 650 millioner kroner,
- over 3 millioner besøkende,
- sysselsettingen var større enn 570 årsverk.

NHO Reiseliv har i sin gjennomgang kommet fram til at vi ønsker å kommentere Kulturmomsutvalgets forslag etter samme mal som høringsbrevet av 2. april 2008 sin sammenfatning i kule punkter.

1. Modell

NHO Reiseliv er enig i at man velger en breddemodell. Modellen vil innebære at dagens merverdiavgiftsunntak for adgangsbilletter til kultur- og idrettsarrangementer oppheves. For reiselivet betyr denne modellen at spesielt parker og opplevelsesanlegg blir avgiftspliktig for sine billettinntekter.

En slik avgiftslegging vil videre medføre at mange berørte virksomheter slipper avgiftsmessig "deling" av virksomheten. 60 % av bedriftene i vår undersøkelse antar at den avgiftsmessige delingen vil opphøre dersom de foreslåtte regler innføres. Dette er en positiv effekt.

Undersøkelsen som NHO Reiseliv har fått utført, viser videre at dette betyr en avgiftslegging av en betydelig andel, i snitt over 60 %, av inntektene i disse bedriftene. Forslaget og oppfølging / innretting av avgiftsreglene på dette området vil således være av meget stor betydning for reiselivet i Norge.

2. Innslagspunkt

En utvidelse av merverdiområdet gjennom opphevelse av sentrale merverdiavgiftsunntak på kultur-, idrett-, opplevelse- og aktivitetsområdet vil føre til at mange nye bedrifter kommer inn under merverdiavgiftsregelverket. Disse bedriftene er for det aller vesentligste bedrifter med en lav omsetning, noe som multiplisert opp gir en samlet omsetning som er svært lav i forhold til antall bedrifter. Det må også sies at dette er bedrifter hvor eier er en vesentlig del av bedriftens daglige produksjon og der kunnskap / kapasitet til å følge opp administrative oppgaver ofte er begrenset. Dette er bedrifter som i tillegg er vesentlige for reiselivsnæringen ved at de er med på å skape et mangfoldig reiselivsprodukt. Dette er svært ofte sesongbedrifter.

Med dette store antall bedrifter med lav omsetning er NHO Reiseliv enig i at innslagspunktet for merverdiavgiftsberegning endres fra dagens innslagspunkt på Kr. 140.000,-. Dette punkt omtales i utredningen som innslagspunktet for veldedige og allmennyttige organisasjoner. Dette må også gjelde for organisasjoner / bedrifter som har en bedriftsøkonomisk målsetting. Både de organisasjonene som har bedriftsøkonomisk målsetting og veldedige og allmennyttige organisasjoner jobber svært ofte i samme marked i konkurranse med hverandre. Hvis bedrifter med bedriftsøkonomisk målsetting holdes utenfor, vil det oppstå en uheldig konkurransevridning, noe NHO Reiseliv mener må unngås.

Kulturkomiteen foreslår en klausul mht til konkurransevridning. Forslaget er en byråkratiserende måte å håndheve regelverket på i forhold til skjermingsmodell, forutsatt at den omfatter alle og ikke bare veldedige og allmennyttige organisasjoner.

Innslagspunktet foreslås satt til Kr. 300.000,- av Kulturkomiteen. NHO Reiseliv mener innslagspunktet bør settes til Kr. 500.000,-. Dette vil redusere antall småforetak som kommer inn under merverdiavgiftsregelverket og forenkle disse bedriftenes administrative hverdag, en hverdag som allerede i dag er meget komplisert. Vi er meget bekymret hvis en endring i merverdiavgiftsgrunnlaget skal medføre så høy administrativ belastning at Norge får en reduksjon av antall bedrifter i dette segmentet, en reduksjon som vil være skadelig for mangfoldet i reiselivet.

3. Momssats

NHO Reiseliv har gjort en beregning av konsekvensene som en eventuell innføring av merverdiavgift vil få for bedriftene. NHO Reiseliv har sett spesielt på resultateffektene for berørte bedrifter. Bedriftene vil udiskutabelt oppleve en vesentlig endring, jf også at over 60 % av inntektene i snitt vil endres fra avgiftsfri til avgiftspliktig omsetning. Men NHO Reiseliv konkluderer med at en innføring av merverdiavgift for dette segmentet, vil kunne være akseptabelt dersom satsen holdes på inntil 8 %. En sats på 8 % vil også medføre et behov for justeringer i bedriftene, men det vil være justeringer som vi i en makrovurdering mener ikke vil skade produksjonsvolumet og inntjeningen i bedriftene. Det forutsettes at det samtidig er fullt fradrag for inngående avgift.

Det kan bli vesentlige forskjeller fra bedrift til bedrift hva avgiften betyr for resultatet. En avgift på 8 % på billettinntekter betyr for enkelte bedrifter en forbedring av resultatet, mens for gjennomsnittet av de bedrifter vi har undersøkt betyr det en svekkelse gitt at det ikke blir korrigert med pris- eller kostnadsendringer.

NHO Reiseliv er meget opptatt av at bedriftenes prisnivå i markedet kan opprettholdes slik at de er konkurransedyktige mht å trekke besøkende. Dette fordi markedssituasjon til disse bedriftene også er meget viktig for andre bedrifter i den enkelte region. Opplevelses- og attraksjonsbedriftene er "inndriverne" i markedet og gir økt trafikk og ringvirkninger for øvrig næringsliv i regionen. Som

eksempel på dette kan nevnes den konsekvens som hele reiselivet på Sørlandet fikk det året Dyreparken i Kristiansand hadde en svekkelse i sitt produksjonsvolum.

4. Provenytap

Utvalget anslår at staten vil få et provenytap på omlag 640 millioner kroner ved 8 % merverdiavgift samt innføring av en skjermingsmodell for veldedige og allmennyttige organisasjoner. Svært mange av disse arbeider i et marked med konkurranse fra bedrifter som har en bedriftsøkonomisk målsetting. NHO Reiseliv mener at med en slik modell, vil en konkurransevridning oppstå i disfavør av de kommersielle bedriftene, noe som er uheldig og kan bli skadelig for mangfoldet gjennom en svekkelse av disse bedriftenes konkurransekraft.

NHO Reiseliv mener at hvis det innføres merverdiavgift, må en unngå at det oppstår en konkurransevridning gjennom lovverket for merverdiavgift hvor de kommersielle bedriftene svekkes.

5. Økt momssats

Staten ønsket at utvalget skulle peke på hvordan staten kan dekke inn noe av sitt provenytap. Kulturmomsutvalget foreslår at det kan gjøres ved å justere satsen fra 8 % til 25 % for en del av bedriftene. NHO Reiseliv har vurdert dette gjennom sin undersøkelse og vår konklusjon er veldig klar: For bedriftene vil dette bety en så sterk resultatsvekkelse at de må redusere sine personalkostnader og investeringer dramatisk, i tillegg til at de må ta inn en vesentlig del av avgiften i form av en prisøkning.

NHO Reiseliv fraråder på det sterkeste at det sette en sats høyere enn 8 % for enkelte bedrifter.

Undersøkelsen som NHO Reiseliv har gjort gir grunn til å hevde at Kulturmomsutvalgets beregninger er mangelfull hva gjelder provenyeffekten av 25 % avgift. Bare for bedriftene i vår undersøkelse er provenyeffekten betydelig høyere enn i utvalgets totale effektberegning for samme gruppe. Vår undersøkelse støtter seg på tall fra 2007. I motsetning til Kulturmomsutvalgets analyse er vår vurdering på grunnlag av vår undersøkelse at det er så vidt stor forskjell i skala, kostnadsstruktur og markedsforhold mellom bedriftene at det ikke på gjeldende grunnlag kan gjøre en samlet effektberegning.

Våre beregninger viser at staten kan få en teoretisk bedring av provenyet som er større enn det Kulturmomsutvalget beregner, men dette **er kun teoretisk**.

Som nevnt tidligere i vårt høringssvar fungerer disse bedriftene som "inndrivere" i et reiselivsmarked. Ved en svekkelse av personalkostnadene og investeringene, vil kvaliteten i produksjonen synke. I tillegg må vi forutsette at en vesentlig del av merverdiavgiften må legges på prisene fordi det ikke er mulig å ta dette gjennom kostnadsreduserende tiltak internt. I en prisfølsom kundemasse hvor den vesentligste delen består av barnefamilier, et segment som er meget prisfølsomt og ikke har fradragsrett, vil summen av dette bli svært dramatisk. Konsekvensen kan bli av dette at vi får en volumsvikt i opplevelsesbedriftene som igjen svekker volumet og dermed inntjeningen og grunnlaget for skatter og avgift i reiselivsbedriftene i regionene hvor disse "inndriverbedriftene" ligger. Denne konsekvens vil etter all sannsynlighet medføre at den teoretiske provenygevinst vil bli helt bort og antagelig bli negativ for staten, den enkelte bedrift og norsk reiseliv.

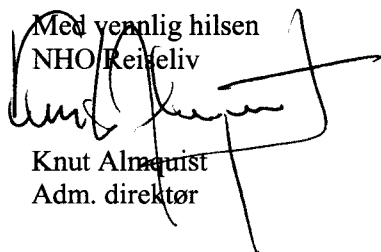
En konsekvens til er at disse bedriftene har sterk konkurranse fra Europa. En avgift på 25 % kan medføre en konkurransefordel for andre land slik at den mulighet man ser i en provenygevinst, vil svekke norsk reiseliv til fordel for våre konkurrenter i Europa.

6. Guidbedrifter o.l

Vi tolker Kulturmomsutvalget slik at guidbedrifter holdes utenfor merverdiområdet. Dette er et forslag som NHO Reiseliv er enig i.

Oppsummert er NHO Reiseliv sin konklusjon på NOU 2008: 7 Kulturmomsutvalget:

- **NHO Reiseliv er enig i at man velger en breddemodell**
- **NHO Reiseliv mener at innslagspunktet for merverdiavgift heves fra Kr. 140.000,- til Kr. 500.000,- og at det også gjelder for bedrifter med bedriftsøkonomisk målsetting.**
- **NHO Reiseliv mener at satsen må settes til maksimalt 8 % og ikke senere justeres opp.**
- **NHO Reiseliv mener at det ikke må legges inn føringer gjennom provenytab som gir en konkurransevridning i forhold til kommersielle bedrifter.**
- **NHO Reiseliv fraråder på det sterkeste å innføre en avgiftsats større enn 8 % for enkelte bedrifter. Konsekvensen ved dette som foreslått til 25 %, vil overstige den beregnede provenygevinst og gi med bedriftenes egne ord; "En katastrofe for de bedriftene dette vil gjelde".**
- **NHO mener som Kulturmomsutvalget, at guidbedrifter og lignende holdes utenfor merverdiavgiftsområdet.**

Med vennlig hilsen
NHO Reiseliv

Knut Almqvist
Adm. direktør

Bjørn M. Bjerke
Regiondirektør